

מה הרוויח ר' חוניע מהסכמתו להיות גבאו של הרבי הרש"ב?

מה ידעה אמו של הרש"ב אודות
בנה וכיצד הגיבה על הרעיון
לפתוח את "תומכי תמימים"?
למי אמר הרבי "בז הנני לכספך
ולזהבך, ומבלעדיך יבנה בית
אלוקים!" • מי האיש שהרש"ב
העניק לו כבוד כפי שלא נתן
מעולם? • מדוע הרבי הרש"ב
היה מנסר עצים עם המשרת,
ובשל מה פסקה עבודה זו?
לקראת יום ההילולא ב' ניסן –
מגישים אנו בזאת צרור סיפורים
בפרסום ראשון ובהם הנהגותיו
ואמרותיו של כ"ק אדמו"ר
הרש"ב נ"ע

מגיש ומספר הרב שלום
דובער הכהן רייכמן

נשמות נמשכות לחסידות

כאשר החליט אדמו"ר הרש"ב נ"ע לייסד את ישיבת "תומכי תמימים", הוא בא לספר על כך לאמו הצדקנית מרת רבקה נ"ע. נענתה אמו ואמרה: "מילא מיט עסן, וואָס וועט זיין? נו, וואָס מיר וועלן עסן – וועלן זיי עסן ... אָבער פון וואָנעט וועסט נעמען אינגלעך?" [בנוגע לאוכל, ניחא. מה שנאכל אנחנו – יאכלו הם ... אך מנין תיקח

בתקופה הראשונה היה מצבה הגשמי של ישיבת "תומכי תמימים" בליובאוויטש לא מבוסס דיו. בשל מגבלה זו, נאלצה הנהלת הישיבה לדחות תלמידים רבים שהתדפקו על דלתות הישיבה. – זאת, כמובן, מעבר להגבלות שנבעו מהדרישות הרוחניות הגבוהות-להיות "כלי" ראוי לישיבת "תומכי תמימים".

באחד הימים נתקבל בליובאוויטש מכתב מגביר מסוים, עשיר גדול. במכתבו, הציע

נערים כאלו שירצו ללמוד בישיבה חסידית? ענה הרבי לאמו: "אז ס'איז דאָ אָרט וואָס מילערנט דאָרטן חסידות, הערן די נשמות, און זיי קלייבען זיך צו" ... [כשישנו מקום בו לומדים חסידות, שומעות על כך הנשמות, ומתקבצות מעצמן...].

בלעדיך יבנה "בית אלוקים"

הגביר את עזרתו במתן סכום מכובד. אולם, משום שחשב כי "בעל המאה הוא בעל הדעה", התנה את נדבתו בכך, שיהגו בכמה ענינים בסדרי הישיבה כפי דעתו (לדוגמא, הוא הציע שיצלצלו בפעמון בסיום הסדרים, ועוד)

כששמע זאת הרבי הרש"ב השיב בלשון קדשו: "בז הנני לכספך ולזהבך, ומבלעדיך יבנה בית אלוקים!" (מהרה"ח ר"ל ש"י זלמנוב. שני הסיפורים דלעיל היו מרגלא בפומיה של ר' פנחס, "פינייע", ע"ה אלטהויז)

מה האמא יודעת על בנה?!

פעם, לאחר התוועדות עם הרבי הרש"ב שהתקיימה ביום שמחה (י"ט כסלו או חג הפורים) היו החסידים בגילופין. אחד החסידים (כמדומה, היה זה המשפיע ר' משה מזיעמבין המכונה משה זיעמבינער") פגש את הרבנית הצדקנית מרת רבקה ע"ה, אמו של הרבי, ובהיותו שתוי אמר לה בגילוי לב: "איר ווייסט ניט וואס פאר א זון איר פארמאגט..." [אינך יודעת איזה בן יש לך...]

הרבנית, הידועה בפחוקותה החסידית, השיבה בענוות חן: "פאר מיר איז גענוג וואס איך ווייס..." [בשבילי, די במה שאני כבר יודעת עליו...]

(בשם המשפיע הרה"ת ר' חיים שאול ברוק)

הרבי כתב את נבואתו

כשיסד הרבי הרש"ב את ישיבת "תורת אמת" בחברון, שלח לשם את המשפיע הרה"ח ר' זלמן הבלין, ומספר שלוחים-תמימים. בין התלמידים היה ר' אלתר ע"ה שימחוביץ.

כעבור זמן קצר גברו געגעויעו של ר' אלתר לרבי והוא חזר לליובאוויטש. מאוחר יותר, נדרש גם ר' זלמן, המשפיע להגיע לליובאוויטש כדי להסדיר את עניני הצבא עבור השלוחים התמימים.

עת שהותו של ר' זלמן בליובאוויטש, פרצה מלחמת העולם הראשונה. בתוך כך, נודע כי בני משפחתו של ר' זלמן מתעתדת לחזור לרוסיה, כיוון שגורשו מהארץ על-ידי התורכים שנלחמו אז ברוסים ובעקבות זאת קבעו מדיניות של גירוש נתיני רוסיה מארץ ישראל.

באחד הימים נגש ר' זלמן לר' אלתר, והציע לו לשדך את בתו הגדולה, רבקה באמרו: יודע הנך כי היא יראת שמים וכו'. ר' אלתר לא עשה כלום על דעת על עצמו, והם נכנסו לרבי הרש"ב לשאול את עצתו ולקבל את ברכתו לשידוך.

בצאתם מהרבי פגשו את כ"ק הרי"צ, בנו של הרבי. פנה אליו ר' זלמן מגיע לנו מזל טוב! וסיפר לו על ברכת הרבי לשידוך.

נענה הרי"צ ואמר: אם האבא אמר – אז לא אומר מילה. אולם פלא עליכם, שהנכם עושים שידוך בלי לדעת היכן הכלה. כעבור זמן הגיעה המשפחה לליובאוויטש. לפני החתונה, נכנס ר' אלתר לקבל ברכה, והרבי כתב את ברכתו הקדושה על פתק.

לאחר כ-10 שנים נפטרה לפתע אשתו של ר' אלתר בדמי ימיה. לאחר פטירתה, הראה ר' אלתר לגיסו, ר' יצחק ליפשיץ ע"ה, את הפתק שנכתב בכתב ידו הקדושה של הרבי, ואמר לו: "כבר אז היתה לי התחושה שלא נזכה לחיות יחד זמן רב. שכן, בניגוד למנהגו בדרך כלל, לא כתב הרבי על הפתק: 'ברכה לאריכות ימים'."

(שמעתי מפי הרה"ת ר' יצחק ע"ה ליפשיץ)

איפכא מסתברא

החסיד ר' יצחק מיכאל ש"י אלפרוביץ שהיה גר במוסקבה (הייתי אצלו לקידוש בשבת כמה פעמים ושם גם היה החסיד הגדול ר' מענדל ע"ה אברמסון). שלח את בנו לייבקע, ללמוד אצל התמים הרב בן ציון ע"ה מארוז.

פעם בא ר' יצחק מיכאל בקובלנה לפני כ"ק הרש"ב על כך שילדו שאל שאלה אך תשובתו של המלמד לא התקבלה בלב בנו.

שאלתו של הבן היתה כזאת: כתוב "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא". אם כן, כיצד "אשר מלך" בטרם היו נבראים, שהרי על מי מלך?! – כיוון שהמלמד לא השיב תשובה שלימה, ממילא הוא ראוי לפיטורין או להורדה במשכורתו.

הרבי הרש"ב הקשיב לדברים וחייך כל העת. לבסוף הגיב ואמר: "אדרבא, אם לייבקע יכל לשאול שאלה שכזו הרי עליך להוסיף למלמד במשכורתו..."

(שמעתי מהחסיד ר' זלמן לייב ש"י אסטולין)

הרבי הרש"ב וה"חפץ חיים"

התמים ר' בן ציון מארוז שירת את כ"ק הרש"ב בהיותו באסיפת גדולי ישראל שהתקיימה במוסקבה בשנת תרע"ז.

יום אחד בא ה"חפץ חיים" וביקש לברר אם הרבי יכול לקבלו לשיחה. הרבי גר אז בקומה שניה, וכששמע הרבי את קולו של ה"חפץ-חיים", ירד מן המדרגות, ניגש אל ה"חפץ חיים" והכניס את ידו הקדושה תחת אצילי ידיו של ה"חפץ חיים" וכך שלובי זרוע עלה במדרגות וניגש עמו לחדרו שם שוחחו משך זמן ארוך.

בסיום השיחה רצה ה"חפץ חיים" להיפרד לשלום מהרבי, אך הרבי שוב נטל את זרועו והניחה תחת ידו של ה"חפץ חיים" וירד עמו יחד את המדרגות.

כשסיפר זאת ר' בן ציון מארוז, סיים את דבריו: "כבוד גדול כזה מהרבי הרש"ב, לא ראיתי שהעניק זאת לאף אחד מלבד ל"חפץ חיים"..."

"חכמתו" של הרבי

החסיד המשפיע ר' שלמה חיים קסלמן, סיפר פעם על פשטותם (ובערוותם) של משרתי הרבי (ידוע שהרבי לקח בכוונה כאלה משרתים כדי שלא ידעו וממילא לא יספרו יותר מדי מה שנעשה בקודש).

פעם שאל אחד מהם את הרבי שאלה: בחצרי יש גינה בה אשתי מגדלת ירקות ופירות שונים. ועתה כבר באה בשנים ואין בכחה להמשיך עוד – מה לעשות? – הרבי ייעץ לו לשכור גוי שיעשה את כל העבודה. נענה המשרת ואמר בהתפעלות: "אוי רבי! אתם ממש חכמים. גם אשתי אמרה כמוכם..."

(שמעתי מפי ר' זלמן לייב אסטולין)

הרבי מנסר במסור

המשפיע ר' חיים שאול ברוק סיפר (בהיותו במוסקבה בדרכו לארץ ישראל) כי הרבי הרש"ב היה נזקק לעבוד עבודה פיזית לשם ההתעמלות – וזאת על פי הוראת הרופאים. לשם כך הוא היה יוצא למקום מסוים בליובאוויטש (או בסמוך) בליווי משרתו, שם הם היו מחזיקים מסור גדול משני צדדיו, ומנסרים עץ עבה – זו עבודה הדורשת גייעה.

פעם ביקש הרבי מהמשרת לצאת עמו אך המשרת סירב. שאלו הרבי – מדוע? נענה המשרת: "רבי! כאשר אתם מגיעים לשם לפתע מעמיקים הנכם במחשבתכם ולבסוף עלי לחזור לבית ולקחת עמי גם את המסור

וגם אתכם, וכבר אין לי כח לזה"...

(שמעתי מר' זלמן לייב אסטולין)

הבחור שהרש"ב קירבו

מספר המשפיע ר' מענדל פוטרפס:

"פעם נכנסתי אל התמים ר' מרדכי אהרן ע"ה פרידמן בימי זקנותו (כשהתגורר בכפר חב"ד) בהיותו כבן שמונים ומעלה. ראיתי אז איך שהוא אוכל, כאשר הוא חותך את האוכל לחתיכות קטנות מאוד.

"שאלתי על כך ואז סיפר לי שכשלמד בליובאוויטש כינוהו בשם "המלאך", וזאת על שום שסבל בילדותו משבר בצורה חריפה. התמימים שהיו צריכים להתייצב בלשכת הגיוס בערים השונות, היו שולחים אותו במקומם, והרופאים היו פוטרפס אותו-אותם מחובת הגיוס בגלל השבר. כמוכן שהדבר נעשה בברכת כ"ק אדמו"ר הרש"ב.

הרבי העריך מאד את מסירות נפשו, ולכן היה מקרבו קירוב רב. כשהיה רוצה להכנס אל הרבי, הוא היה מקיש על דלת החדר, וכששמעה תשובת הרבי "אריין" (להיכנס) היה נכנס.

באחד הימים נכנס לרבי והתאונן בפניו על כך שאין באפשרותו להימנע מאכילה בגלל בריאותו הרופפת – "אבל מה יעשה עם עבודת ה"אתכפיא"? – שאל "איך אפשר בלי זה?"

הרבי הקשיב לדבריו, ולבסוף אמר לו שעבודת ה"אתכפיא" אצלו תהיה באופן כזה שיאכל את האוכל שלו בחתיכות קטנות

אין חופש מקבלת עול מלכות שמים

אדמו"ר הרש"ב היה נוסע בכל קיץ לנאות דשא. פעם באו לבקרו קבוצת גבירים מנכבדי אנ"ש.

כך הרבה ולבסוף אין זה פועל מאומה בשינוי טבע המדות].

(את הסיפור הזה שמעתי מפי ר' מענדל)

מוכרחים "אתכפיא"

סיפר ר' מענדל פוטרפס:

אחד היסודות בחינוך שנתנו בליובאוויטש, שצריך לעשות "אתכפיא" במידה גדולה או קטנה, אבל בלי שום "אתכפיא" לא שייך להתקדם. היו שהגיעו למידה קיצונית ביותר, ואחד התמימים הגיע לדרגה שהאכילה היתה לגביו בגדר של מיאוס, ובעקבות זאת הגיע לכדי סכנה רח"ל. בעקבות זאת קרא לו הרבי והורה לו לחדול מסדר "העבודה" הזה. הרבי הרש"ב אמר לו הרבי בלשון קדשו "אז ער זאָל צו טראָגן זיך צו טעם אכילה" [שיביא עצמו להרגיש טעם באכילה כדי שיהיה מסוגל לאכול].

ממשיך ר' מענדל ומספר: "התמים העובדי המופלא ר' דוד ע"ה הורדוקער (קיעוומאן) לא ראיתי אצלו הידורים בעניני אכילה רק בענינים אחרים, כמו נטילת ידים (בדיקת הכלי והידים קודם הנטילה).

פעם שאלתי אותו על כך, וענה לי שבתחילת דרכו בליובאוויטש היה מדקדק מאד באכילה, ואף את החלב שהיו התמימים שותים בבוקר – לא שתה, וזאת בגלל שהחלב היה מעורב במים, והוא שהה בכלי מתכת, ומכיוון שאדמו"ר הזקן בשלחן ערוך כותב ליהר על מים שהיו בכלי מתכת במשך הלילה, החמיר על עצמו גם בחלב מעורב במים.

כך המשיך בחומרות שלו עד שבריאותו נפגעה, והדבר נודע לרבי נ"ע. בהזדמנות ראשונה שנכנס ליחידות הורה לו הרבי להפסיק ואמר "גענוג הידורים אין אכילה מ'דארף אָנהייבען אויסניצען לשם שמים" [מספיק כבר עם ההידורים במניעת אכילה, צריך להתחיל לנצל את האוכל לשם שמים]...

גבירים, כידוע, הם בעלי תעוזה כיוון שהם מרגישים קרובים לרבי בשל עסקנות הכלל. בתעוזה פנו לרבי בשאלה "איך הרבי מרגיש בדאָטשעז?" – השיב הרבי: "הרי ידוע אז דער יאָך פון מלכות שמים איז אומעטום איז וואָס איז דער חילוק" (כיון שעול מלכות שמים נמצא וכל מקום אזי מהו החילוק אם נמצא במקומו בליובאוויטש או נוסע לדאָטשעז?)

(שמעתי זאת מפי ר' מענדל פוטרפס)

רצועות בתפילין - כתפילין

התמים הרה"ח ר' משה חיים ע"ה דוברווסקי סיפר, כי פעם ראה אדמו"ר הרש"ב יהודי שרצועות התפילין שלו נגררו על הרצפה. הרבי הקפיד על זה ואמר "וואָס וואָלגערן זיך די תפילין אויף דער ערד?" [מה "מסתובבות" התפילין על הרצפה?] – ודייק לומר "תפילין" – כלומר שרצועות דינן כתפילין לכל דבר.

(שמעתי מפי המשפיע החסיד הרה"ח ר' מנחם מענדל ע"ה פוטרפס ששמע מר' משה חיים שהיה מתלמידי תות"ל בליובאוויטש)

"שופכים" על התמימים כל כך הרבה"...

פעם ראה כ"ק אדמו"ר הרש"ב את אחד התמימים עולה במדרגות וקופץ בדילוג שתי מדרגות בבת אחת ולא עולה מדרגה מדרגה בנחת ובמתנינות (מעשה זה היה ברוסטוב שם הישיבה ובית הרבי היו בבתיים בעלי קומות, בעוד שבליובאוויטש היו המבנים חד קומתיים).

הקפיד על כך הרבי – שראה בזה חיצוניות והיפך ישוב הדעת ומתנינות חב"דית – ואמר: "מען גיסט אויף זיי אַזויפיל און עס פועליט גאַרניט ["שופכים" על התמימים כל